

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék
Napsugár Bölcsőde Szakmai Programja

**„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen
Védd a kisgyermeked, mert ez a jövő
Őrizd szüleid egészségét, mert a múlton épül fel
a jelen és a jövő!”**

/Bárczi Gusztáv/

Tartalomjegyzék

Bevezető	3.
Az intézmény alapadatai	4.
1. Az intézmény bemutatása	6.
2. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja	7.
3. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei, céljai	11.
3.1. A bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei	11.
3.2. A bölcsődei nevelés – gondozás célja	13.
4. A feladatellátás szakmai tartalma, a biztosított szolgáltatások formái, a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja;	14
4.1. A bölcsődei nevelés – gondozás feladatai	15
4.2. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek	
4.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei	18.
5. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére	22.
6. Szakmai dokumentáció	19.
7. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások	21.
8. A bölcsőde kapcsolatai, együttműködése más intézményekkel	27.
9. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szolgáltatásairól szóló tájékoztatás helyi módja	28.
10. Az igénybe vevők és a szakalkalmazottak jogainak védelmével kapcsolatos szabályok	28.
11. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái	29.
Záró rendelkezések	
A Szakmai Program mellékletei	30.

BEVEZETŐ

A bölcsődei nevelés-gondozás **országos alapprogramja**

- ✚ az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata,
- ✚ az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól,
- ✚ az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról
- ✚ az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- ✚ a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- ✚ 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról,
- ✚ 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezésről
- ✚ a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,
- ✚ az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- ✚ a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan A bölcsődei nevelés-gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai c. kiadvány (NCSSZI 2012), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások
- ✚ a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata

figyelembevételével határozza meg a bölcsődékben és a bölcsődei-óvodai integrációban működő bölcsődei csoportokban folyó nevelő- gondozó munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra és a szolgáltatásokra is, a sajátosságainak megfelelő kiegészítésekkel.

Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye.

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” keretül szolgál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás keretein belül a 0-3 éves korosztály ellátására vonatkozó szakmai standardok és a bölcsődei nevelés-gondozás egyes területeihez kapcsolódó módszertani javaslatok kidolgozásához.

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Szakmai Programját a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével dolgoztuk ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig intézményünk szakmai önállóságát, a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez való igazodást.

Az intézmény alapadatai:

Neve: Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Székhelye: Zalaegerszeg, Petőfi u. 21-25.

Tagintézményei, telephelyei, férőhelyei:

- Cseperedő Bölcsőde – Zalaegerszeg, Petőfi u. 21-25. – férőhely: 96 fő
- Tipegő Bölcsőde – telephely: Zalaegerszeg, Kis u. 8. – férőhely: 82 fő
- Napsugár Bölcsőde – telephely: Zalaegerszeg, Napsugár u. 32. – férőhely: 110 fő
- Úrhajós Bölcsőde – telephely: Úrhajós u. 2. – férőhely: 108 fő

MÁK-nál nyilvántartott **törzsszáma:** 667399

Az alapítás éve: 1995.

Az intézmény **adószáma:** 19898595-2-20

Az intézmény **engedélyezett alkalmazotti létszáma:** 118,5 fő

Az alapító jogutódja, alapítói jog gyakorlója:

- ZMJV Önkormányzata, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19.

Fenntartó szerve:

- ZMJV Önkormányzata, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19.

Irányító és felügyeleti szerve:

- ZMJV Önkormányzata, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 17-19

Az intézmény jogszabályban meghatározott **közfeladatai:**

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42.§-a, valamint a 15/1998. (IX.30.) NM rendelet 35. §-a alapján *napos bölcsődeként* a gyermekek részére napközbeni ellátást biztosít. Alternatív napközbeni ellátásként játszóházat, időszakos gyermekfelügyeletet és sószóbakat működtet.

Az intézmény **működési köre:** Zalaegerszeg város közigazgatási területe

Alaptevékenysége

Az intézmény a 3 éven aluli gyermekek gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődését elősegítő személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézmény.

Fő tevékenység:

TEÁOR'08: 8891 Gyermek napközbeni ellátása

Szakágazat száma: 889110 Bölcsődei ellátás

Szakfeladat: 889101 Bölcsődei ellátás

Szakfeladat: 562917 Munkahelyi étkeztetés

Szakfeladat: 680002 Nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

Szakfeladat: 889109 Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Szakfeladat: 562920 Egyéb vendéglátás

Szakfeladat: 680001 Lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

Szakfeladat: 855937 M.n.s. egyéb felnőttoktatás

Az intézmény az alaptevékenysége körében meghatározott feladatokat teljesítési kötelezettséggel látja el, az alapító általános felügyelete mellett.

Az intézmény vállalkozói tevékenységet nem folytat.

Az intézmény besorolása:

- *tevékenység jellege alapján:* közszolgáltató költségvetési szerv
- *közszolgáltató költségvetési szerv fajtája:* közintézmény
- *feladatellátáshoz kapcsolódó funkció szerint:* önállóan működő költségvetési szerv.

Az intézmény elsősorban szakmai célú költségvetési keretekkel rendelkezik, amelyek felett kötelezettségvállalási, teljesítésigazolási joggal és felelősséggel bír. A szakmai alapfeladata ellátásához szükséges szakmai szervezeti egységgel rendelkezik.

Az intézmény pénzügyi-gazdasági feladatait a **Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet** látja el.

1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA (az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői)

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék **396 férőhelyen** négy bölcsődében fogadják a gyermekeket. A bölcsődék területi elhelyezkedésük alapján a város valamennyi lakótelepén élő család igényeit ki tudják elégíteni. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék négy bölcsődéjében egységes szakmai elvárások érvényesülnek a szakszerű nevelés – gondozás területén, kiemelt szerepet kap a gyermekközpontú pedagógiai megközelítés.

Bölcsődéink:

- 🏠 Cseperedő – 4 részleg: 96 férőhely
- 🏠 Napsugár – 4 részleg: 110 férőhely
- 🏠 Tipegő – 3 részleg: 82 férőhely
- 🏠 Úrhajós – 4 részleg: 108 férőhely

Bölcsődekép: olyan családbarát bölcsődeként kívánunk működni

- 🏠 ahol az ellátás összhangban van a gyermek szükségleteivel
- 🏠 megfelel a szülők igényeinek
- 🏠 ami képes a változó igényekhez aktívan alkalmazkodni
- 🏠 nyitott a felé megnyilvánuló igényekre, kész azok fogadására
- 🏠 alkalmazottai naprakész tudással rendelkeznek, szakképzettségük szintje folyamatosan emelkedik
- 🏠 képes megszerzett tudását, tapasztalatait multiplifikációs szinten alkalmazni
- 🏠 a gyermekvédelmi és a szociális intézményekkel együttműködve az ellátórendszer folyamatos fejlesztésében aktív szerepet vállal
- 🏠 a fenntartó és a város lakosainak elégedettségére végzi munkáját
- 🏠 olyan szervezeti felépítettséggel rendelkezik, ami garanciát nyújt a működés szakszerűségére és törvényességére

Gyermekképünk:

- 🏠 a harmonikusan, sokoldalún fejlődő gyermek,
- 🏠 aki testileg és lelkileg egészséges,
- 🏠 szociálisan kompetens
- 🏠 nyitott az őt körülvevő környezet ingereire
- 🏠 kitartó, aktív és tevékeny

2. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA *(az intézmény hatályos Felvételi szabályzata alapján)*

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe a felvétel *önkéntes, kérelemre* történik, melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával

- ✚ a körzeti védőnő,
- ✚ a házi gyermekorvos, vagy a házi orvos,
- ✚ a szociális, illetve a családgondozó,
- ✚ a gyermekjóléti szolgálat,
- ✚ a gyámhatóság is kezdeményezheti

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a jegyző az ellátás *kötelező* igénybevételét elrendelheti.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe azon szülők gyermeke vehető fel és gondozható, akiknek bejelentett lakóhelye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye Zalaegerszeg város közigazgatási területén van. A lakóhely, tartózkodási hely megállapításánál a személyi adat és lakcímnnyilvántartás adatai az irányadók, míg az életvitelszerű tartózkodási hely megállapítása az Egyesített bölcsőde vezetője által elvégzett családlátogatással ellenőrizhető.

Bölcsődébe a gyermek *húszhetes korától harmadik életévének*, fogyatékos gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31.-éig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét, a fogyatékos gyermek az ötödik életévét betölti.

Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását kell biztosítani, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsődei felvételi kérelmek benyújtására minden év áprilisában – a sajtóban, helyi televízióban előre meghirdetett napokon – van lehetőség.

A bölcsődei felvételnél – az alábbi sorrendben – előnyt élvez különösen az a gyermek

- ✚ akit egyedülálló (élettárssal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel,
- ✚ akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja,
- ✚ aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükség,
- ✚ akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja,
- ✚ akit - gyámhatósági határozat alapján - gyámként kirendelt időskorú (a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel,

- ✚ akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni,
- ✚ akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.
- ✚ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42/A § alapján „a bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.”

A sorrendiség figyelembe vétele nélkül a gyermek bölcsődei ellátását biztosítani kell, ha a jegyző – A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény **68.§. (3)** bekezdése alapján – védelembe vettelt rendelt el és kötelezte a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

Különösen indokolt esetben soron kívüli elhelyezésről kell gondoskodni:

- ✚ védelembe vétel esetén,
- ✚ ha a felvételi előny sorrendiségében meghatározott esetek nem voltak előre láthatóak

Az Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéibe való felvétel a fentiekén túl az év során folyamatosan igényelhető.

Nem vehető fel az a gyermek, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban, illetve nagyszülője gyermekgondozási segélyben részesül.

A felvételi kérelmet Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék intézményvezetőjéhez kell benyújtani. Az ellátást – lehetőség szerint - a gyermek lakóhelyéhez/tartózkodási helyéhez legközelebbi tagbölcsődében kell biztosítani. Soron kívüli kérelem esetében ez a lehetőség nem biztosítható.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- ✚ a gyermek lakcímkártyájának másolati (fénymásolt) példányát,
- ✚ tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
- ✚ az illetékes munkaügyi központ igazolását a munkaerő piaci képzésen való részvétel idejéről,
- ✚ a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolást,
- ✚ az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvos igazolását,
- ✚ ha az ellátási kérelmet szociális indokra alapozzák, a kérelemhez csatolni kell azokat a nyilatkozatokat és igazolásokat, amelyekből a gondozó/család jövedelme megállapítható.
- ✚ egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról
- ✚ a családban nevelt három vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról (amennyiben rendszeres gyermekvédelmi támogatásra a szülő nem jogosult)

- ✚ A házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható utólag, a beiratkozást megelőző – legkésőbb – 5. napon kell csatolni.

A felvételtől – a becsatolt igazolások alapján, a tagbölcsődék vezetőinek javaslatára – az intézményvezető dönt. A döntésről az intézményvezető az áprilisi központi bölcsődei felvételi esetén minden év május 20. napjáig írásban értesíti a szülő/törvényes képviselőt.

Az intézményvezető döntése ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül észrevételnek van helye, melyet a fenntartóhoz - Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteréhez címezve - az Egyesített Bölcsődék vezetőjéhez kell benyújtani.

Az észrevételről a fenntartó határozattal dönt.

Amennyiben a felvételi kérelmet – *férőhelyhiány miatt* – nem lehet teljesíteni, úgy fel kell hívni a figyelmet arra, hogy kérelmére a 3. sz. melléklet szerinti „**várakozólistára**” veszik és üresedés esetén az elhelyezés időpontjáról telefonon értesítik.

Szintén várólistára kerül az a gyermek, aki a felvételi eljárás során felvételt nyert, ám bölcsődei férőhelyét a felvételi kérelmen jelzett időponthoz képest három hónapon belül nem veszi igénybe, ha más igazoltan indokolható felvételi kérelem teljesítése – az indokolatlanul lefoglalt férőhely miatt – nem lehetséges.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor, vagy legkésőbb a megkezdésétől számított egy hónapon belül az intézményvezetőnek be kell mutatni a gyermek napközbeni ellátásának szükségességét indokoló körülmény hiteles igazolását: munkába állás esetén a szülő, törvényes képviselő jövedelemigazolását, illetve a II/7. pont a-f) pontjaiban felsorolt igazolásokat.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel **megállapodást** köt az:

- ✚ Ellátás várható időtartamáról
- ✚ A fizetendő étkezési térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról
- ✚ A szolgáltatások formájáról, módjáról

3. A SZOLGÁLTATÁS ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI,

3.1. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A gondozónő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” gondozónő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata. A gondozónő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbözőségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

3.2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja:

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést támogatva elősegíteni a harmonikus fejlődést,

- ✚ napközbeni ellátás keretében
- ✚ a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével,
- ✚ feltétel nélküli szeretettel és elfogadással,
- ✚ a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával,
- ✚ identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével,
- ✚ tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával,
- ✚ viselkedési minták nyújtásával.

A **hátrányos helyzetű**, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen **kisebbséghez tartozó** gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban gondozható, nevelhető **sajátos nevelési igényű** gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

4. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, A GONDOZÁSI, NEVELÉSI, FEJLESZTÉSI FELADATOK JELLEGE, TARTALMA, MÓDJA;

4.1. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata:

- a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes – 3 éves egészséges és a 20 hetes – 6 éves sajátos nevelésű igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása, a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése.

Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás), szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Bölcsődénkben fontosnak tartjuk a kisgyermek és a felnőttek egészségvédelmét, valamint a prevenciót

Az intézményen belül a megfelelő tárgyi feltételek kialakításával /állítható asztalok, székek, stb/ törekszünk az egészségmegőrző környezet biztosítására.

Az egészséges táplálkozási szokások kialakítása során figyelmet fordítunk arra, hogy az ételek mennyiségileg, minőségileg helyes összetételűek legyenek, és az életkornak megfeleljenek. Törekszünk arra, hogy a gyermekek és a felnőttek étrendje változatos, idényszerű, ízben összehangolt legyen, megfelelő konyhatechnológiai eljárással készüljön. Törekszünk új ízek bevezetésére.

Rágásra ill. önálló étkezésre neveljük a kisgyermeket, ezzel is mintát adva a szülőknek. Az étkezések alatt nyugodt körülményeket biztosítunk, hogy az evés örömforrás legyen a gyermek számára.

A rendszeresen tartott gyümölcs és zöldségnapok az egészséges alapanyagokkal való ismerkedést segítik. A beszoktatási idő alatt a szülők is lehetőséget kapnak az ételek kóstolására.

A fogápolás a személyi higiéne fontos eleme. A kisgyermek fogainak romlását elsősorban az édességek túlzott fogyasztása, az intenzív rágás hiánya, a fogápolás mellőzése okozza. Bölcsődénkben biztosítottak a tárgyi feltételek a rendszeres fogmosáshoz és lehetősége van a kisgyermeknek több lépésben/ ismerkedés, öblítés, fogkefe, fogkrém használata / a fogápolás technikáját gyakorolni az ebéd elfogyasztása után. A fogmosás kellékei a gyermekek számára elérhető magasságban vannak, szakaszait következetesen és rendszeresen gyakoroljuk.

A személyi higiénia való törekvés fontos kritériuma, hogy belső igénnyé váljon a mosakodás, a kézmosás és a fésülködés tevékenysége. A kisgyermeknevelő feladata, hogy tudatosítsa a gyermekben milyen jó érzés tisztának lenni és ez a későbbiekben természetessé, váljon számára

A kisgyermek testápolásához tartozik a megfelelő haj és körömápolás, valamint a helyes orrfújás és a papír zsebkendő megfelelő használata. Ezek elsajátításához sok idő, türelem, sok-sok dicséret és biztatásszükséges a kisgyermeknevelő részéről.

A természetes tényezőknek/ levegő, napfény, víz/ nagy szerepük van a kisgyermek ellenálló képességének fokozásában. A szabadlevegőn tartózkodás hozzájárul ahhoz, hogy gyermekeink egészségesebbek legyenek. A levegőztetés időpontját, mértékét az évszaknak, az időjárási viszonyoknak, valamint a gyermekek életkorának megfelelően választjuk meg. Megfelelő ruházattal védjük a gyermekeket az időjárás viszontagságától, a hőmérsékletváltozás káros hatásaitól. Ebben a korban alakítjuk ki a ruházat tisztasága iránti igényt is.

A gyermeket ért pozitív élmények sokat segítenek abban, hogy szívesen vesznek részt a vetkőzés-, öltözés műveletében.

Fokozott figyelmet fordítunk nyáron a nap káros hatásainak kivédésére /árnyékolás, naptej használata, folyadékpótlás/.

Az intézményünk rendelkezik légtisztító-berendezéssel, amellyel folyamatosan ellenőrizhetjük a levegő tisztaságát. Ősztől tavaszig rendszeresen sószobát látogatnak a gyermekek, szülei írásbeli nyilatkozata alapján a légúti betegségek megelőzése céljából.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában. A gondozónő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése. Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése. A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése. Lehetőségteremtés a gondozónővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére, az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését. A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása). A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelés-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése. A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása. A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása. Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása, az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése. Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése. A gyermek

tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

4.2. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése. A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek tiszteletének kialakítása.

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet gondozónő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a gondozónő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem jár elmarasztalás. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A gondozónő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a gondozónő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmet keltenek, örömlélményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmen keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. Fejődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény. A gondozónő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése... stb.). Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz

igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumára iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban. A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagymozgásos játékok.

Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkorban tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a gondozónő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A gondozónő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során alkalmazott módszereiben figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán. A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

A tagbölcsődék szakmai programjában természetesen minden nevelési – gondozási helyzet megjelenik, ám vannak, amelyek nagyobb hangsúlyt kapnak, mintegy helyi arculatát adva az adott bölcsődének:

- 🇳🇵 Cseperedő bölcsőde: alkotó játékok

- ✚ Napsugár bölcsőde: egészséges életmód
- ✚ Tipegő bölcsőde: mozgás
- ✚ Úrhajós bölcsőde: környezeti nevelés

4.3. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a gondozónők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a gondozónőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A gondozónő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái bölcsődénkben:

- ✚ **Beszélgetések** – a gyermek reggeli átvételekor, délutáni kiadásakor
- ✚ Szülővel történő **beszoktatás**
- ✚ **Szülői értekezlet**
- ✚ **Családlátogatás:** a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a gondozónőket, akikre gyermekét bízta. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenek felett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is).
- ✚ A **szülőcsoportos beszélgetések** tematikus beszélgetések a csoport gondozónőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A gondozónőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait. A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez

kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel (pl. adventi készülődés, nyári strandolás). Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

🚩 **Üzenőfüzet** (Isd: dokumentáció)

🚩 Egyéni beszélgetések a gondozónővel előre egyeztetett időpontban

🚩 Hirdetőtábla,

🚩 „Bölcsi – kóstolgotók”, nyílt napok,

🚩 Közös ünnepek

🚩 Írásos tájékoztatók,

🚩 Szervezett programok: Luca napi játszóház, Gyermek nap, Családi délután, Bölcsődebúcsúztató.

A szülők számára minden évben megszervezzük az alapítványi bálunkat, amellyel az intézményünket támogatják és kellemes kikapcsolódást jelent a számukra.

Az egészségnapok szervezésével szeretnénk a szülők figyelmét felhívni az egészséges életvitelre. A rendezvényeken a meghívott szakemberektől információkat, javaslatokat, ötleteket kapnak egészségük megőrzése érdekében.

Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a gondozónő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stresszreakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások) súlyosságát, időbeni elhúzódtását.

Saját gondozónő” rendszer

A „saját gondozónő” rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (5-7 gyermek) tartozik egy gondozónőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a gondozónője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét gondozónő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A „saját gondozónő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” gondozónő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a gondozónőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra. A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei csoportban (speciális csoportban vagy integráltan / inkluzívan) történő gondozása, nevelése, fejlesztése 2 egészséges gyermek ellátásához szükséges feltételrendszer biztosításával oldható meg, de természetesen a létszámhatárok a sajátos nevelési igény természetétől is jelentős mértékben függenek. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járnak. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: részint azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, részint azért, mert a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek, a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

A csoportbeosztás alapelvei:

- ✚ Bölcsődéinkben homogén csoportok szervezését tartjuk elfogadhatónak. A vegyes életkorú csoportokban a gyermekek életkori különbsége 12-24 hónap is lehet, ezért a szeptemberi csoport összeállításánál ezt a csoportformát kerüljük, mert bölcsődés korban néhány hónapnyi életkori eltérés is jelentős napirendi különbséggel jár. A kisebb létszámú jelen lévő gyermekcsoportnak többféle igényéről kell lemondania (pl. nyugodt alvás, játék lehetősége). Az idősebb gyermek játékkészlete biztonsági szempontok miatt szűkülhet le, ugyanígy a játszótér is.
- ✚ Az életkor összehasonlításánál minden gyermeknél az új gondozási év kezdetét vesszük figyelembe.
- ✚ Törekszünk arra, hogy a maradék és az új gyermekek életkora általában hasonló legyen (5 szobában).
- ✚ Minden bölcsődénkben játszóudvara és fürdőszobája alkalmas a legfiatalabb gyermekek ellátására (10-18 hó).
- ✚ A bölcsikóstolatók és a játszóházba járó leendő bölcsődéseink körében lehetőség szerint tájékozódunk a felvételt kérő gyermekek látványos fejlődésbeli eltéréséről, speciális szükségleteiről. Csak ebben az esetben lehet életkor szerint 12 hónapnál nagyobb korkülönbség a gondozottak között.
- ✚ A speciális szükségletű gyermekek a gyógypedagógiai asszisztens szakgondozónő szobájába kerül, ha van szabad kapacitása.
- ✚ A felvételnél a szülők kérését a gondozónő választásában – amennyiben a szakmai alapelvekkel nem ellentétes – figyelembe vesszük, hiszen a kérés teljesítése a bizalom kialakulásában első lépés lehet.
- ✚ Törekszünk arra, hogy az együtt induló csoportok együtt is maradjanak az óvodás korig. (hely állandóság, felmenőrendszer, saját gondozónő)
- ✚ A gondozónői állandóság biztosítása miatt nyugdíjba készülő gondozónő nem kap csecsemőkorú gyermekeket.
- ✚ Pályakezdő – gyakoronoki idejét töltő – illetve kisgyermekes gondozónő, valamint az önként jelentkezők közül választjuk ki az 5. gondozónőt.

- ✚ A gondozónők kérésére törekszünk a nemek hasonló arányára a csoportbeosztásnál (a fiús csoportokban gyakoribbak az agresszív megnyilvánulások).
- ✚ A szülő jelzése alapján próbáljuk megtalálni az általuk elvárt, megfogalmazott igénynek megfelelő személyiségű gondozónőt. (határozott, következetes, illetve anyáskodó, melegséget nyújtó). Természetesen a fenti tulajdonságok még belül vannak a jó gondozónővel szemben támasztott szakmai követelményeknek
- ✚ A bölcsődébe való jelentkezéskor a szülő megjelöli a beszoktatás várható időpontját, ezt is figyelembe vesszük, így a nagyobb feltöltöttség valamennyi csoportban várhatóan a tavasz időszakra alakul ki.
- ✚ A csoportbeosztás tervezetét a bölcsődevezető készíti el a fenti szempontok figyelembe vételével, a csoportvezetők véleményét meghallgatva
- ✚ A soron kívül felvételre kerülő gyermekek esetében törekszünk a fenti szempontok alapján a legmegfelelőbb csoportszoba kiválasztására, aminek csak a feltöltöttség miatt nem lehet megfelelni

Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját gondozónő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

5. SZAKMAI DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezethet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok:

- ✚ a tárgyyszerűség (objektivitás),
- ✚ a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- ✚ a hitelesség,
- ✚ az árnyaltság,
- ✚ a rendszeresség ill. a folyamatosság.

A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösképpen tekintettel kell lenni a kisgyermek fokozott biztonságigényére (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága).

A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a korai fejlesztés és gondozás feladatait – a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére épített – fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján kell végezni. Az egyéni fejlesztési tervet a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) készíti el. Az egyéni fejlesztési tervnek tartalmaznia kell az értelmi fejlesztés, a hallásfejlesztés, a látásfejlesztés, az adaptációs tréning, a mozgásfejlesztő terápiák, a pszichológiai fejlesztés feladatait. A fejlesztést - gondozást végző gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon egyéni fejlesztési naplót vezet. A gyermek fejlődését a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta), központilag kiadott nyomtatványon értékelő lapon értékeli.

Az Egyesített Bölcsődékbe felvett sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztését a Nyitott Ház gyógypedagógiai Módszertani Központ szakemberei végzik. A sajátos nevelési igényű gyermekek saját gondozónői a szakértői vélemény elkészítése után felveszik a kapcsolatot a fejlesztést végző szakemberrel, és konzultálnak a gyermek bölcsődei fejlesztésének lehetőségeiről, illetve azokról a speciális nevelési – gondozási feladatokról, ami gyermek sajátos nevelési igényéből fakad. A gondozónő év végén összegző értékelést készít a gyermek fejlődéséről a fejlesztését végző szakember számára.

A gondozónő által vezetett kötelező dokumentumok és azok tartalmi jellemzői

A dokumentáció képet ad a gondozónő szakmai ismeretéről, lelkiismeretes munkájáról. Jelentősége abban is megnyilvánul, hogy a gyermek fejlődésének regisztrálása közben a szakmai igényességet is emelheti, hiányzó ismeretek pótlására ösztönöz.

Csoportnapló

Tartalmaznia kell

- ✚ a csoportba beíratott gyermekek nevét, jelen vagy távollétüket,
- ✚ a napi étrendet,
- ✚ napi tervezett játéktevékenység kezdeményezést (téma, megvalósulás módja, vagy elmaradás oka, eszközök, gyermekek érdeklődése
- ✚ levegőztetést, illetve elmaradásának okát
- ✚ az esetleg kapott gyógyszer mennyiségét
- ✚ az egyes gyermek egészségi állapotában történt változás, a székletek számát.
- ✚ étrenddel kapcsolatos megjegyzések
- ✚ rendkívüli esemény
- ✚ szülői kérések, távolmaradás közlése
- ✚ csoport hangulatát, érzelmi állapotát
- ✚ a délelőtti és délutáni műszak eseményeit külön-külön kell felsorolni és minden esetben a gondozónőnek aláírni.

Törzslap

Egy éves korig havonta, fölötte 3 havonta egyszer a gyermek születése körüli napokon (+/- 4 nap) részletes összefoglalót ír a gondozónő a következő szempontok szerint.

- ✚ Érzelmi állapot, fejlődés (Felnőttekhez való viszony: anya, családtagok, gondozónők; gyermekekhez való viszonya)
- ✚ Gondozással kapcsolatos magatartás, önállósági törekvések (étkezés, tisztázás, bilizés, szobatisztaság, kézmosás, mosakodás, fogmosás, öltözködés)
- ✚ Mozgás: nagymozgások fejlődése, manipuláció
- ✚ Értelmi fejlődés: érdeklődés, figyelem, beszéd (hangadás, megértés, verbális beszéd), játéktevékenység
- ✚ Alvás
- ✚ Egyéni megnyilvánulások, szokások
- ✚ Az első bejegyzés tartalmazhatja röviden a gyermek életét befolyásoló főbb események hatására történt változásokat. (csoportba kerülés, új gondozónő, új táplálkozási mód, napirendhez, környezethez való alkalmazkodás, stb)

Üzenőfüzet

A gondozónő 3 havonkénti, megfigyelésekre alapuló, élményszerű bejegyzéseinek tükrözni kell a gyermek folyamatos fejlődését. Az üzenőfüzetbe kerülhet bejegyzésre a gyermekkel kapcsolatos bármely jelentős esemény, történés (fejlődési változás, egészségi állapot, stb.) Nem maradhat le a beírás kelte és a gondozónő aláírása sem!

Családlátogatás

A családlátogatásról készült feljegyzés tartalmi elemei:

- ✚ Mikor történt, (beszoktatás előtt vagy után) ki volt jelen?
- ✚ Hogyan fogadták a szülők a látogatást?
- ✚ Gyermek viselkedése a látogatás alatt.
- ✚ Gyermek helye a családban, a lakásban.
- ✚ Röviden a lakáskörülményekről.
- ✚ Szülő kérdései, illetve válaszuk megnyugtató volt-e számukra?
- ✚ Milyen kéréseink voltak a család felé? Ezt hogyan fogadták?
- ✚ Miben mutatkozott meg a családlátogatás eredményessége?

Beszoktatási füzet

Az adaptáció első 10 napjáról naponta vezetett naplószerű feljegyzések. Tartalmaznia kell:

- ✚ Mikor érkezett, ki szoktatja, mi lett a jele? Gyermek fejlettségi szintjének általános jellemzői (beszéd, étkezés, szobatisztaság) viselkedése, játéktevékenységei
- ✚ Mennyi időt töltöttek a bölcsődében, szobában vagy szabadban kezdődött az ismerkedés? Volt-e már családlátogatás? Szülő viselkedése (érdeklődő, együttműködő, más gyermekkel kapcsolatot vesz fel, unatkozik, nehezen adja át gyermekét, stb.)
- ✚ Mikor milyen új dologgal ismerkedett a gyermek, azokra hogyan reagált? Saját gondozónőjével, tárgondozónőikkel, gyermekekkel hogyan alakul kapcsolata? Naponta hogyan változott a gyermek érzelmi állapota, gondozónőjéhez való viszonya? Búcsúzás módja, ki és hogyan vigasztalta, mivel nyugtatható? Érkező szülőt hogyan fogadja?
- ✚ Ha megbetegedés történt, mennyit hiányzott, a fokozatosságban hová kellett visszalépni?
- ✚ Hány napig gondozta a szülő gyermekét?
- ✚ Ki altatta és milyen körülmények között a gyermeket? Előtte, utána volt-e sírás?
- ✚ Milyen szervezési munkákat kellett módosítani a gondozónőnek a beszoktatás alatt?
- ✚ A szülővel a nevelés terén milyen módszerek merültek fel megbeszélésre, egyeztetésre?

A dokumentáció egyes elemei nem térhetnek el egymástól, reális képet kell, hogy adjanak a gyermek fejlődéséről. Mindig csak tényként szabad megjegyezni, ha valamit a gyermek még nem tud, nem szívesen végez, nem lehet elmarasztalni, hibaként közölni, hiszen bölcsődei nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

6. A FEJLŐDÉS LEGGYAKORIBB JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉS KOR VÉGÉRE

- ✚ nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel,
- ✚ már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- ✚ jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára,
- ✚ környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- ✚ gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel,
- ✚ a gyermekek többsége szobatiszta

7. ALPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet, ill. más szolgáltató felkérésére szakmai segítőként közreműködhet azok megvalósításában.

Alapellátáson túli szolgáltatás:

- 🚩 a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak többletként (a megállapodás szerint rögzített külön díjazás fejében) biztosíthatja a bölcsőde
- 🚩 A bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások (pl. játszócsoport).

A személyi és tárgyi feltételek kialakításánál a kisgyermeknevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, valamint az egyes szolgáltatások speciális igényeit egyidejűleg kell figyelembe venni. A szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve a Gyermekek egészségügyi kiskönyvet.

A szolgáltatások térítési díját a bölcsőde saját hatáskörben, a fenntartóval egyeztetve állapítja meg.

A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni. A bölcsődés gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos az alapellátás keretében nyújtottak és a szolgáltatás során nyújtottak pontos körülhatárolása.

Az Egyesített Bölcsődék az alapellátáson túli szolgáltatások közül minden bölcsődében játszóházat és időszakos gyermekfelügyeletet biztosít.

A szolgáltatások célja:

- 🚩 Időszakos gyermekfelügyelet: szakszerű felügyelet biztosítása arra az időszakra, amikor a szülő gyermeke felügyeletét nem tudja más módon megoldani
- 🚩 Játszóház (a bölcsőde az édesanyákkal együtt fogadja az otthon nevelkedő gyermekeket): lehetőséget biztosít egyrészt a gyermekeknek a közösségben való lét megtapasztalására; a szülőknek pedig, hogy kortársakkal társas helyzetekben is láthassák gyermekeiket, egymással kapcsolatot teremtve gyermeknevelési kérdésekben tapasztalataikat kicseréljék, és legfőképpen szakemberekkel konzultálva problémáikra tanácsot, javaslatot, ötletet kapjanak
- 🚩 A tagbölcsődékben bölcsődékben alapítványi támogatásból kialakításra kerültek a somadrin helyiségek, illetve sósobák, amelyek a felső légúti megbetegedések megelőzésében nyújtanak segítséget a bölcsődébe járó gyermekeknek

Az alapellátáson túli szolgáltatások Szakmai programja jelen program mellékletét képezi.

8. A BÖLCSŐDE KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSE MÁS INTÉZMÉNYEKKEL

Az intézményen belüli kapcsolattartás módját az intézmény hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

A bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

A bölcsődei hálózat fontos intézményei, szakmai központjai a regionális módszertani bölcsődék, melyeknek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése. Rendszeresen részt veszünk a szombathelyi módszertani bölcsőde akkreditált képzésein, illetve regionális értekezletein.

Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válhat. Négy bölcsődénk közvetlen a szomszédságában működő óvodákkal szoros kapcsolatot ápol, rendszeres, többéves hagyományokra visszatekintő közös programjaik működnek (közös szülői értekezletek, óvoda és bölcsődelátogatások)

Szakmaközi kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával együttműködésre épülő kapcsolatokat ápolunk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek, kerülhetnek, többek között:

- Gyermejkölési Központ,
- Nevelési Tanácsadó,
- Nyitott Ház Gyógypedagógiai Módszertani Központ
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság,
- Védőnői Szolgálat,
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat.

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti.

Egyéb kapcsolatok

Az Egyesített Bölcsődék törekszik aktív szerepet vállalni a csecsemő és kisgyermekgondozók **képzésében**. A velünk kapcsolatot felvevő képzőintézmények számára a MKIK-nál történt regisztráció alapján

Napközbeni ellátás fejlesztése területén a megyéből bölcsődénket megkereső intézményfenntartók számára a tanácsadás és intézménylátogatás lehetőségét biztosítjuk.

9. A ZALAEGRSZEGI EGYESÍTETT BÖLCSŐDÉK SZOLGÁLTATÁSAIRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szolgáltatásairól az alábbi módokon tájékozódhatnak a szolgáltatást igénybe venni szándékozók:

- 📌 ZMJV weboldala – a város rendelete a gyermekjóléti alapellátásokról, térítési díjakról www.zalaegerszeg.hu
- 📌 A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék weboldala: www.zalaegerszeg.bolcsi.hu
- 📌 Bölcsi-kóstolgotók alkalmával személyesen
- 📌 Az intézményvezető és a tagbölcsőde vezetők ügyfélfogadási napjain személyesen
- 📌 A bölcsődékben működő játszóházakban személyesen

10. AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZAKALKALMAZOTTAK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

Az intézmény fenntartója határozza meg az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdek-képviselési fórum megalakításának és működésének szabályait.

Az érdek-képviselési fórum szavazati jogú választott tagjai (telephelyenként)

- 📌 az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői által választott tag
- 📌 az intézmény dolgozói közül választott tag
- 📌 az intézmény fenntartója által delegált képviselő

Az érdek-képviselési fórum szavazati jogú választott tagjainak száma minden oldal részéről egyenlő számúnak kell lennie.

Az érdek-képviselési fórumhoz fordulhat a gyermek törvényes képviselője, illetve az intézmény dolgozója panasz, érdeksérelem esetén. Az érdek-képviselési fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet

- 📌 a fenntartónál,
- 📌 a gyermekjogi képviselőnél,
- 📌 illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdek-képviselési fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény

- 📌 alaptévékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,
- 📌 valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselési és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselési fórumánál

- 📌 az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,

- ✚ a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén,
- ✚ a GYVT 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviseleti fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A szakalkalmazottak érdekképviseletét látja el továbbá:

- ✚ a BDDSZ helyi szervezete, melynek ügyrendjét a mindenkor hatályos MT és az intézményi Kollektív szerződés határozza
- ✚ az intézmény Közalkalmazotti Tanácsa, melynek működési rendjét saját szabályzata határozza meg

Az érdekképviseleti fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

11. A SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉSÉGE BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI

A szakalkalmazottak kötelező továbbképzésének szervezése a 9/2000. és a 8/2000 SzCsM. rendelet szabályozása alapján történik. A kötelező továbbképzések intézményi koordinálása a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék szaktanácsadójának feladatkörébe tartozik. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék hosszú és rövidtávú továbbképzési tervet készít. A hosszú távú továbbképzési terv 6 éves időszak továbbképzési tervét foglalja magába a továbbképzésre kötelezett szakalkalmazottak körében. A hosszú távú továbbképzési terv alapján készülnek az éves továbbképzési tervek, melyek az alábbiakat tartalmazzák:

- ✚ továbbképzésben résztvevők neve
- ✚ szakvizsgára önként jelentkezők várható számát
- ✚ a továbbképzésben, illetőleg felkészítő tanfolyamon résztvevők helyettesítésére vonatkozó tervet
- ✚ a továbbképzési kötelezettségüket teljesítők számát

A kötelező továbbképzéseken túl a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben rendszeres belső képzéseket szerveznek a tagbölcsőde vezetők. A belső képzések tematikájának meghatározása az alábbiak alapján történik:

- ✚ az előző évi ellenőrzések tapasztalatai
- ✚ a szaktanácsadó és az intézmény vezetőjének javaslatai
- ✚ az évente lebonyolított partneri igény és elégedettség mérések során született eredmények

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Szakmai Program – Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésétől átruházott hatáskörben – a Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság jóváhagyása után lép hatályba. Egyúttal a 2011. november 30-án kelt, és jóváhagyott Szakmai Program hatályát veszti.

Zalaegerszeg, 2013. szeptember 2.

.....
Prenner Zsuzsanna
intézményvezető

J ó v á h a g y o m:

Zalaegerszeg, 2013. szeptember 9.

Sümegei László
Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság
elnöke

A Szakmai Program mellékletei

1. sz. melléklet

Személyi feltételek a bölcsődékben

	Cseperedő	Napsugár	Úrhajós	Tipegő	EB	összesen
E. B. vezető					1	1
Szaktanácsadó					1	1
Tagbölcsőde vezető	1	1	1	1	4	4
Szakgondozónő	19	19	18	14		70
Takarító	4	4	4	3		15
Élelmezésvezető					1	1
Gazd. ügyintéző			1	1	1	3
Szakács			2	2	4	4
Konyhai kisegítő	1	1	5	6		13
Mosodai kisegítő	1	1	1	1	4	4
Karbantartó	1	1	1	1	4	4
Gyermekorvos					0,5	0,5
összesen	27	27	29	29	118,5	118,5

A GYVT 36 §. (5) bekezdés szerinti megállapodás a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődékben

MEGÁLLAPODÁS

b ö l c s ö d e i ellátás (gyermek napközbeni ellátása) igénybevételéről

amely létrejött egyrészről a **Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék** (Zalaegerszeg, Petőfi Sándor u. 21-25) képviselőjében
..... intézményvezető, másrészről

Szülő/törvényes képviselő neve (szül. ideje: .....; anyja neve: .....) törvényes képviselő (szülő: a továbbiakban ellátást igénylő) között a mai napon **gyermek neve** (születési ideje.) nevű gyermeke bölcsődei ellátásáról.

1. Az intézmény a bölcsődei ellátást .....év.....hó.....naptól .....év.....fő.....napig határozott időre biztosítja Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődék **NAPSUGÁR** tagbölcsődéjében.

A bölcsőde az alábbi ellátásokat biztosítja a gyermek számára:

- + a gondozás-nevelés feltételeit, így különösen
  - a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
  - megfelelő textíliát és bútortárat,
  - a játéktevékenység feltételeit,
  - a szabadban való tartózkodás feltételeit,
- + az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést az energia- és tápanyagbeviteli, illetve étel- és ital-felhasználási ajánlásokat tartalmazó jogszabályban meghatározottak szerint.

Az ellátást igénylő tudomásul veszi, hogy a bölcsőde gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó AFÁ-val emelt napi összege, melyet előre, a számla kézhezvételétől számított 15 napon belül kell az ellátást nyújtó bölcsődének megfizetni. Az étkezési térítési díjkedvezményekre a GYVT 148§ (5) szabályai az irányadók, melyekhez az intézmény felvételi szabályzatában meghatározott igazolások bemutatása szükséges. Amennyiben a szülő a térítési díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget, a bölcsőde erről értesíti a fenntartót további intézkedés megtétele céljából.

A térítési díj fizetésére kötelezett személy

+ neve:

+ lakcíme:

Az étkezési személyi térítési díj összege:

A bölcsődei személyi gondozási díj összege:

Amennyiben a kötelezett a személyi térítési díjat vitatja, a megállapodás megkötésétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

Alulírott hozzájárulok ahhoz, hogy személyes adataimat (törvényes képviselő neve, lakcíme, ellátott gyermek neve – a bölcsődei megállapodással megegyező adattartalommal) a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet kezelje gyermeke(i)m bölcsődei ellátásának időtartama alatt a személyi térítési díj számlázása kapcsán

Az intézményvezető tájékoztatja a szülőt az alábbiakról:

1. Az ellátást tartama és feltételei: a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését szervezzük meg azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik. (1997. évi XXXI. törvény 41. §. /1/ bek.)

2. Az intézmény által vezetett, gyermekre vonatkozó dokumentáció:

- ✚ egészségügyi törzslap,
- ✚ fejlődési lap
- ✚ csoportnapló
- ✚ IX. számú adatlap;
- ✚ üzenőfüzet, beszoktatási és családlátogatási füzet

3. Az érték- és vagyonmegőrzés módja: a gyermekeknek zárható szekrénye van, a bölcsődébe behozott játéktárgyakért, ékszerekért a bölcsőde felelősséget nem vállal;

4. Az intézmény házirendje: a melléklet szerint;

5. A panaszjog gyakorlásának módja: A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselői fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- ✚ a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,
- ✚ a jogosultsági feltételek megszűnésével.
- ✚ a szülő/törvényes képviselő írásban az Egyesített Bölcsődék intézményvezetőjéhez benyújtott bejelentése alapján
- ✚ ha a gyermek a jogszabályban meghatározott életkort betöltötte (a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte)
- ✚ Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható,
- ✚ illetőleg magatartászavara miatt veszélyezteti a többi gyermek egészségét. (15/1998. /IV.30./ NM rendelet 43. §. /2/ bek.)
- ✚ Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei már nem állnak fenn.

Az ellátás megszüntetése ellen a törvényes képviselő 8 napon belül az intézmény fenntartójánál panasszal élhet, amennyiben azzal nem ért egyet.

A **szülő törvényes képviselő nyilatkozik** arról, hogy

- ✚ a **Házirend** egy példányát átvette, az abban foglaltakat tudomásul vette, vállalta a betartását.
- ✚ a felvételnél közölt adatok a valóságnak megfelelnek, valamint
- ✚ ha a közölt adatokban változás következik be, azt 15 napon belül az intézményvezetővel tudatja.

Jelen Megállapodás a gyermek ellátásának megszűnésével automatikusan hatályát veszti.

A Megállapodást és a tájékoztatást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták

A megállapodás 1 példányát az aláírással egyidejűleg átvettem.

Zalaegerszeg, dátum

.....

.....

.....

szülő/törvényes képviselő

Intézményvezető

Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék

Módszertani kiadványok, szakmai segédletek, belső szabályzatok

- ✚ A bölcsődei gondozás-nevelés minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai – módszertani levél 1999
- ✚ Bölcsődei adaptáció – módszertani levél 1984
- ✚ Folyamatos napirend – módszertani levél 1982
- ✚ Játéktevékenység a bölcsődében – módszertani levél 1997
- ✚ Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához – BOMI 1989
- ✚ Otthon és bölcsődében. Kisgyermek táplálása 1-3 éves korban – Alimenta 1995
- ✚ A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai – BOMI 1986
- ✚ Nevelési, oktatási építmények, bölcsődék. Tervezési előírások. MSZ 04-205/2-87 – ÉVM 1987
- ✚ Gyermekfogászati prevenció megvalósítása a bölcsődében – BOMI 1995
- ✚ alapellátáson túli szolgáltatások Szakmai programja
- ✚ a Cseperedő, Napsugár, Tipegő és Úrhajós bölcsődék szakmai programjai
- ✚ felvételi szabályzat
- ✚ házirend